הגדה

של

פסח

✲

הריני

מוכן ומזומן לקיים מצות עשה
שמור את חג האביב
ולספר ביציאת מצרים
יחד עם כל ישראל

כי

הִנֵּה הַסְתָו עָבָר

הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ

הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ

עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ

וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ

הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ

וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ.

נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים

נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים, נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן

פִּתַּח הַסְּמָדַר, הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים.

הַדּוּדָאִים נָתְנוּ רֵיחַ

וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל מְגָדִים.

לִקְרַאת אָבִיב נָרֹן בְּקוֹל,
נַכֶּה בַּתֹּף, נַרְבֶּה מָחוֹל,
תָּשִׂישׂ נִשְׁמַת כָּל חַי.
אֲשֶׁר זָרַע – יָגִיל, יָשִׁיר,
כִּי בָא, קָרֵב מוֹעֵד קָצִיר
גְּמַל יְבוּל שָׂדַי.

*

בְּשׂוֹרָה טוֹבָה הֵבֵאתִי
כִּי הַגַּן נִמְלָא אוֹרָה
וּבַיַּעַר וּבַחֹרֶשׁ
כָּל צִפּוֹר אוֹמְרָה שִׁירָה.

כִּי בְּכָל פִּנָּה הַפֶּסַח
אֶת רֵיחוֹ הַטּוֹב נוֹתֵן,
וְאָבִיב כְּבָר בְּאַרְצֵנוּ,
זְמַן חֵרוּת וְגִיל וָחֵן.

מה יפית, האביב

בַּשָּׂדֶה, בָּאָחוּ,
הַצִּיצִים יִפְרָחוּ,
צָהֳלַת חַיִּים סָבִיב –
מַה יָּפִית, הָאָבִיב,
מַה נָּעַמְתָּ, הָאָבִיב!

ניבים

דוֹבְרִים אֵלַי:
זַרְעִינוּ בְּמַעֲנִית לֵבָב
וְיוֹם יָבוֹא וְהָיִינוּ
לְשִׁבֳּלֵי־זָהָב,

וְיֶלֶד רַךְ יָבוֹא אֱלַיִךְ
פִּרְחֵי־חֵן לָבוֹר,
וְהֶלֶךְ דַּל בִּמְלִילוֹתַיִךְ
רַעֲבוֹנוֹ יִשְׁבֹּר.

חֲרשׁ חוֹרֵשׁ וּזְרַע זוֹרֵעַ
בְּמַעֲנִית לֵבָב,
וּבוֹאוּ, בּוֹאוּ, זָר וָרֵעַ
לְחַג קָצִיר קָרֵב.

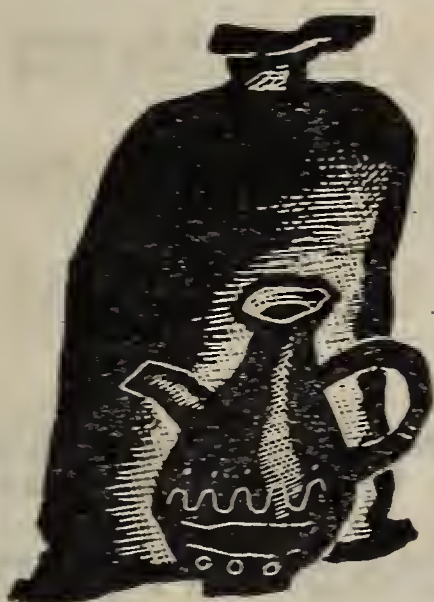
כי תבואו אל הארץ

וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר
ראשית קצירכם

שנת תבואה חדשה
מביאה ברכת האדמה

אסמינו מלאו בר ויקבינו יין

עומר

עֹמֶר תְּבוּאָה חֲדָשָׁה,
נְאַגֵּד אֲגֻדִּים בַּבָּר,
נְאַלֵּם אֲלֻמּוֹת בַּכָּר.

טל

צַוֵּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעֻטֶּרֶת,
פְּרִי הָאָרֶץ לְתִפְאֶרֶת,
עִיר כַּסֻּכָּה נוֹתֶרֶת,
שִׂימָה בְּיָדְךָ עֲטֶרֶת
בטל

ט ל

וְשֶׁפַע מַלֵּא אֲסָמֵינוּ.
הַכָּעֵת תְּחַדֵּשׁ יָמֵינוּ:
דּוֹד כְּעֶרְכְּךָ הַעֲמֵד שְׁמֵנוּ,
גַּן רָוֶה שִׂימֵנוּ
בטל

הִגִּיעַ לֵיל פֶּסַח
כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹמֵר הַלֵּל
כִּי בַּלַּיְלָה הַזֶּה
אוֹצְרוֹת הַטְּלָלִים נִפְתָּחִים

עבדים היינו

לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם. וַיּוֹצִיאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה. וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הֲרֵי
אָנוּ וּבָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם.

זכור

את היום הזה אשר יצאתם
ממצרים מבית עבדים

בכל דור ודור

חיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא
יצא ממצרים

*

וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם. וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ: הִנֵּה עַם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ, הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה.

וכאשר יענו אותו
כן ירבה וכן יפרוץ

והיא שעמדה

לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

וישימו

עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנּוֹתוֹ בְּסִבְלוֹתָם
וְנוֹגְשִׂים אָצִים לֵאמֹר: כַּלּוּ מַעֲשֵׂיכֶם דְּבַר
יוֹם בְּיוֹמוֹ. וַיָּבֹאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל פַּרְעֹה
וַיִּצְעֲקוּ:

תֶּבֶן אֵין נִתָּן לַעֲבָדֶיךָ וּלְבֵנִים
אֹמְרִים לָנוּ עֲשׂוּ.

הֱיוּ יִשְׂרָאֵל

מְקוֹשְׁשִׁים אֶת הַקַּשׁ בַּמִּדְבָּר וְרוֹמְסִים בַּחֹמֶר וּבַקַּשׁ. וְהָיָה הַקַּשׁ נוֹקֵב בְּעִקְבֵיהֶם וְהַדָּם מִתְבּוֹסֵס בַּחֹמֶר. רָחֵל בַּת בְּנוֹ שֶׁל שׁוּתֶלַח הָיְתָה הָרָה לָלֶדֶת וְרָמְסָה בַּחֹמֶר עִם בַּעְלָהּ וְיָצָא הַוָּלָד מִמֵּעֶיהָ וְנִתְעַרְבֵּב בְּתוֹךְ הַמַּלְבֵּן. וַיֵּרֶד מִיכָאֵל וְהֶעֱלָהוּ לִפְנֵי כִּסֵּא הַכָּבוֹד.

בְּאוֹתוֹ לַיְלָה נִגְזַר גְּזַר־דִּין עַל מִצְרָיִם.

וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה

וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלוֹתָם. וַיְבַקֵּשׁ פַּרְעֹה לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה. וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיְהִי רוֹעֶה צֹאן יִתְרוֹ. וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר וַיָּבוֹא אֶל הַר הָאֱלֹהִים חוֹרֵבָה. וַיֵּרָא מַלְאַךְ ה׳

אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה. וַיַּרְא וְהִנֵּה
הַסְּנֶה בּוֹעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל. וַיֹּאמֶר
משֶׁה: אָסֻרָה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה
הַגָּדוֹל הַזֶּה, מַדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסְּנֶה. וַיִּקְרָא
אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיֹּאמַר: משֶׁה,
משֶׁה. רָאֹה רָאִיתִי אֶת עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר

בְּמִצְרָיִם וְאֶת צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי. וְעַתָּה לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֶל פַּרְעֹה וְהוֹצֵא אֶת עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם.

*

לך בוא מצרימה

וּבָאתָ אֶל הַנַּעֲנִים וְהָאֻמְלָלִים, אֶל כָּל הַנֶּאֱנָחִים וְהַנִּדְכָּאִים וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי אֻמְלָלִים הֵם – וְהֵם לֹא יָבִינוּ, כִּי גָדוֹל עָנְיָם וּגְדוֹלִים מַכְאוֹבֵיהֶם וְנוֹרָא לַחֲצָם – וְהֵם לֹא יַאֲמִינוּ.

וּפָקַחְתָּ אֶת עֵינֵיהֶם בְּחֹזֶק יָד עַל כָּל לַחֲצָם
וְעַל כָּל עָנְיָם – וְגָאַלְתָּ אוֹתָם. וְעַם רַב
יִמָּשֵׁךְ אַחֲרֶיךָ מִקֶּרֶב אַחֶיךָ אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ
עוֹד וּמִקֶּרֶב הָעָם אֲשֶׁר מִסָּבִיב, אֲשֶׁר מַר
וָרַע לָהֶם וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן אָדָם רַב וּלְרֹאשׁ
שְׁבָטָיו. וְעָשִׂיתָ מִן הַתּוֹלָעִים – אָדָם. וּמִן
הָאָדָם – עָם. וּמֵעַפְרוֹת חוֹל – אָרֶץ.

*

היום אתם יוצאים בחודש האביב

*

ויהי

מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וַיְהִי
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ כָּל צִבְאוֹת ה׳ מִמִּצְרָיִם.

אָז יָשִׁיר
מֹשֶׁה וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת
וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר

אשירה לה׳
כי גאה גאה
סוס ורוכבו רמה בים

בכל דור ודור חיב אדם
לראות את עצמו באלו הוא
יצא ממצרים

בצאת

יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם, בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז. הָיְתָה
יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו. הַיָּם רָאָה
וַיָּנֹס. הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר. הֶהָרִים רָקְדוּ
כְאֵילִים. גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן. מַה לְּךָ הַיָּם כִּי
תָנוּס, הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר. הֶהָרִים תִּרְקְדוּ
כְאֵילִים, גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן. מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי
אָרֶץ, מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב. הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם
מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם.

ויהי

כִּי תַמּוּ יְמֵי הַמִּדְבָּר וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מְרַגְּלִים
לָתוּר אֶת הָאָרֶץ וַיָּשׁוּבוּ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם.

שפוך
חמתך

אל הגויים אשר לא
ידעוך ועל ממלכות
אשר בשמך לא קראו
כי אכל את יעקב ואת
נוהו השמו. תהי טירתם
נשמה בל יהי יושב.

מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם
וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה
וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיִל
חַלְלֵי בַּת עַמִּי —

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע
נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים
רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ
מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ
כִּי אֵינֶנּוּ.

מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי
וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה
כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ
וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב.

שהחיינו וקימנו והגיענו
לזמן הזה
משאת נפש כל נביא ובמיהות
לב כל חוזה
שחלום איני חולם, ודמיון
איני הוזה –
שאמת המחזה.

*

שנפתח מקור חיים לעמי
תועה־מדבר,
שבא הקץ לנדודים, לעבדות
ולנכר.
שכל לב שוב ילבלב,
וכל קומה שוב תישר.

הָאָרֶץ תִּשְׁקֹט. עֵין שָׁמַיִם אוֹדֶמֶת
תְּעַמְעֵם לְאִטָּהּ עַל גְּבוּלוֹת עֲשֵׁנִים — —
... אָז מִנֶּגֶד יֵצְאוּ נַעֲרָה וָנַעַר
וְאַט־אַט יִצְעֲדוּ הֵם אֶל מוּל הָאֻמָּה...
לוֹבְשֵׁי חֹל וַחֲגוֹר, וְכִבְדֵי נַעֲלַיִם
בַּנְּתִיב יַעֲלוּ הֵם הָלוֹךְ וְהַחֲרֵשׁ,
לֹא הֶחֱלִיפוּ בִגְדָם, לֹא מָחוּ עוֹד בַּמַּיִם
אֶת עִקְּבוֹת יוֹם הַפֶּרֶךְ וְלֵיל קַו הָאֵשׁ.
עֲיֵפִים עַד בְּלִי קֵץ, נְזִירִים מִמַּרְגּוֹעַ
וְנוֹטְפִים טַלְלֵי נְעוּרִים עִבְרִיִּים — —
דֹּם הַשְּׁנַיִם יִגְּשׁוּ וְעָמְדוּ לִבְלִי נוֹעַ
וְאֵין אוֹת אִם חַיִּים הֵם אוֹ יְרוּיִים.

אָז תִּשְׁאַל הָאֻמָּה, שְׁטוּפַת דֶּמַע וָקֶסֶם
וְאָמְרָה: מִי אַתֶּם? וְהַשְּׁנַיִם שׁוֹקְטִים
יַעֲנוּ לָהּ: אֲנַחְנוּ מַגַּשׁ־הַכֶּסֶף
שֶׁעָלָיו לָךְ נִתְּנָה מְדִינַת־הַיְּהוּדִים.

כָּךְ יֹאמְרוּ וְנָפְלוּ לְרַגְלָהּ עוֹטֵי צֵל —
וְהַשְּׁאָר יְסֻפַּר בְּתוֹלְדוֹת יִשְׂרָאֵל...

על חומותיך, ירושלים

הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים
כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא יֶחֱשׁוּ.
הַמַּזְכִּירִים אֶת ה׳ אַל דֳּמִי לָכֶם
עַד יָשִׂים אֶת יְרוּשָׁלַיִם תְּהִלָּה בָּאָרֶץ.

עורי עורי

לבשי עזך, ציון.
לבשי בגדי תפארתך, ירושלים,
התנערי מעפר, קומי!

כי יום נקם בלבי
ושנת גאולי באה.
ואביט – ואין עוזר,
ואשתומם – ואין סומך.
ותושע לי זרועי
וחמתי היא סמכתני.

*

עַל הַר גָּבֹהַ
עֲלִי לָךְ, מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן!
הָרִימִי בְּכֹחַ קוֹלֵךְ,
מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלַיִם!
הָרִימִי, אַל תִּירָאִי!
אִמְרִי לְהָרֵי יְהוּדָה:
הִנְנִי מֵבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן
וְקִבַּצְתִּיכֶם מִיַּרְכְּתֵי אֶרֶץ,
בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ,
הָרָה וְיוֹלֶדֶת יַחְדָּו –
קָהָל גָּדוֹל יָשׁוּבוּ הֵנָּה!

בָּא הַיּוֹם וְהֵם מַגִּיעִים.
מַחֲנוֹת־מַחֲנוֹת הֵם הוֹלְכִים וּבָאִים,
דֶּרֶךְ שִׁבְעָה יָמִים. מִשִּׁבְעִים אֲרָצוֹת
הֵם בָּאִים וְעוֹבְרִים בְּשַׁעֲרֵי אֶרֶץ־
יִשְׂרָאֵל, הַפְּתוּחִים לִקְרָאתָם יוֹמָם וָלַיְלָה.

*

וביום ישועה עזרתיך,
ואצרך ואתנך לברית־עם –
להקים ארץ
להנחיל נחלות שוממות.

היתה

עָלַי יַד ה׳ וַיּוֹצִיאֵנִי בְּרוּחַ ה׳ וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ
הַבִּקְעָה וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל פְּנֵי
הַבִּקְעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד. וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הֲתִחְיֶינָה
הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וָאֹמַר אֲדֹנָי ה׳ אַתָּה יָדָעְתָּ. וַיֹּאמֶר אֵלַי
הִנָּבֵא אֶל הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת
הַיְבֵשׁוֹת שִׁמְעוּ דְבַר ה׳. הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא בָכֶם רוּחַ
וִחְיִיתֶם וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גִידִים וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי
עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם. וְנִבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר
צֻוֵּיתִי וַיְהִי קוֹל כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת
עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ. וְרָאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִידִים וּבָשָׂר עָלָה
וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמָעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם. וַיֹּאמֶר
אֵלַי הִנָּבֵא בֶּן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ כֹּה אָמַר ה׳ יהוה
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ וּפְחִי בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וְיִחְיוּ.
וַיַּעַמְדוּ עַל רַגְלֵיהֶם חַיִל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וַיֹּאמֶר אֵלַי
בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה. הִנֵּה
אוֹמְרִים יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ וְאָבְדָה תִקְוָתֵנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ.
לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם. הִנֵּה אֲנִי פֹּתֵחַ אֶת קִבְרוֹתֵיכֶם
עַמִּי וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל. וְנָתַתִּי רוּחִי בָּכֶם
וִחְיִיתֶם וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם עַל אַדְמַתְכֶם.

הנה

אֲנִי לוֹקֵחַ אֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר הָלְכוּ שָׁם וְקִבַּצְתִּי אוֹתָם מִסָּבִיב
וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל אַדְמָתָם וְעָשִׂיתִי אוֹתָם
לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ!

כי בשמחה תצאון ובשלום תיבלון ההרים
והגבעות יפצחו לפניכם רנה וכל עצי השדה
ימחאו כף;

*

גדול יום קבוץ גלויות
כיום שנבראו שמים וארץ

דוֹר אַחֲרוֹן לְשִׁעְבּוּד
וְרִאשׁוֹן לִגְאֻלָּה אֲנַחְנוּ!
יָדֵנוּ לְבַדָּהּ, יָדֵנוּ הַחֲזָקָה
אֶת כֹּבֶד הָעֹל
מֵעַל גְּאוֹן צַוָּארֵנוּ פָּרְקָה!
וַנִּזְקֹף רָאשֵׁנוּ שָׁמַיְמָה
וַיִּצְרוּ בְּעֵינֵינוּ –
וַנַּעֲרֹק לַמִּדְבָּר
וַנֹּאמַר לַצִּיָּה: אִמֵּנוּ!
עַל רָאשֵׁי הַצּוּרִים
בֵּין מִפְלְשֵׂי עָבִים
שָׁתִינוּ מִמְּקוֹרוֹ הַדְּרוֹר
עִם כָּל נִשְׁרֵי שָׁמַיִם –
וּמִי אָדוֹן לָנוּ?

איתן נעמוד במקומנו,
כל רוח רע לא יזיזנו!
אל מורך, אל עצבת,
כל תכבה האש הבוערת!

אחרינו

עַבְדוּת וְנִוּוּן. לְפָנֵינוּ — קוֹמְמִיּוּת וְעַצְמָאוּת. זאת הִיא הַמַּעֲרָכָה. עַד מָתַי? — כָּךְ שׁוֹאֲלִים. עַד מָתַי? עַד שֶׁיִּשָּׁבֵר כֹּחַ הָאוֹיֵב. וְעַד מָתַי נִחְיֶה בְּסַכָּנַת הַתְקָפוֹת חֲדָשׁוֹת? — כָּךְ שׁוֹאֲלִים. עַד מָתַי? עַד שֶׁכֹּחוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּאַרְצוֹ יָדוּן לְמַפְרֵעַ לִתְבוּסָה כָּל הַתְקָפַת אוֹיֵב בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. עַד שֶׁהַנִּלְהָב בְּיוֹתֵר וְהַנּוֹעָז בְּיוֹתֵר בְּמַחֲנֵה הָאוֹיֵב, בְּכָל מַחֲנוֹת הָאוֹיְבִים בַּאֲשֶׁר הֵם שָׁם, יֵדַע: אֵין אֶמְצָעִי לִשְׁבֹּר אֶת כֹּחַ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְצוֹ. זֶה טַעַם הַמַּעֲרָכָה.

★

יָצָאנוּ לְשַׁנּוֹת אֶת פְּנֵי הָעוֹלָם

לָשִׂים קֵץ לְשִׁעְבּוּד אָדָם בְּאָדָם. מָתַי נוֹלַדְנוּ? בְּשָׁעָה שֶׁנִּיצוֹץ כָּבוֹד רִאשׁוֹן הֻצַּת בְּלֵב הָעֶבֶד. מָתַי הֵרִימוֹנוּ אֶת הַדֶּגֶל? בְּשָׁעָה שֶׁהִתְקוֹמֵם הַמְּשֻׁפָּל הָרִאשׁוֹן נֶגֶד מַשְׁפִּילוֹ. שֶׁבַע נִפֹּל וְשֶׁבַע נָקוּם - כִּי עִמָּנוּ הַצֶּדֶק וְשִׁחְרוּר הָאָדָם.

עַד בּוֹא הַיּוֹם

וְהָיָה דִגְלֵנוּ לְדֶגֶל הַחֶבְרָה הַמְשֻׁחְרֶרֶת, עַד יָקוּם הָאָדָם בִּמְלֹא קוֹמָתוֹ וְיִתְגַּלֶּה בְּאוֹר הַנְּצָחִים הַצָּפוּן בּוֹ, כְּשֶׁדַּעְתּוֹ רְחָבָה וְלִבּוֹ טָהוֹר, יָדָיו נֶאֱמָנוֹת וְחַיָּיו - חֹפֶשׁ וָצֶדֶק. אֵין עוֹד לֹא עֶבֶד עִבְרִי וְלֹא עֶבֶד כְּנַעֲנִי, וְלֹא כּוּשִׁי וְלֹא סִינִי, וּכְבוֹד כָּל הָאָדָם רֹאשׁ פִּנָּה הוּא לַחֶבְרָה הַנִּגְאֶלֶת -

★

בוא יבוא היום ההוא

הִנֵּה יָמִים בָּאִים

וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בַּקּוֹצֵר וְדוֹרֵךְ עֲנָבִים בְּמוֹשֵׁךְ הַזָּרַע. וְהִטִּיפוּ הֶהָרִים עָסִיס וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוֹגַגְנָה. וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ. וְנָטְעוּ כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת יֵינָם, וְעָשׂוּ גַנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיהֶם. וּנְטַעְתִּים עַל

אַדְמָתָם וְלֹא יִנָּתְשׁוּ עוֹד מֵעַל אַדְמָתָם.

וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים

נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית ה׳ בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת, וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. וְכִתְּתוּ חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת. לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה.

חסל

סדר פסח כהלכתו
כאשר זכינו לסדר אותו
כן נזכה לעשותו

*

עבדים היינו

עתה בני חורין

חַד גַּדְיָא

דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי
וְאָתָא שׁוּנְרָא וְאָכַל לְגַדְיָא
וְאָתָא כַּלְבָּא וְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא
וְאָתָא חוּטְרָא וְהִכָּה לְכַלְבָּא
וְאָתָא נוּרָא וְשָׂרַף לְחוּטְרָא
וְאָתָא מַיָא וְכָבָה לְנוּרָא
וְאָתָא תוּרָא וְשָׁתָא לְמַיָא
וְאָתָא הַשּׁוֹחֵט וְשָׁחַט לְתוּרָא
וְאָתָא מַלְאַךְ־הַמָּוֶת וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט
וְאָתָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ־הַמָּוֶת

חד גדיא

ניסן התש"י

הקיבוץ המאוחד, ועדת התרבות

דפוס קואופ. „אחדות" בע"מ, תל־אביב